

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
Oradea, Piața M. Viteazul
(Nagypiac tér) 11/a
Telefon: 670.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön Egész évre 250 lei, félévre
130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön
2 dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19, Din. 120.

A magyar Unio zsidósága

Irta: Dr. MAYER EBNER szenátor Cernaui

A Magyar Zsidók Uniója, Stern Samu hitközségi elnök, udvari tanácsos elnöklétével gyűlést tartott, melyen egyhanguan következő rezolúciót fogadták el: Az Unio felhívja figyelmét az egész művelt világnak arra a visszaélésre, melyet a csehszlovák hatóságok követtek el a népszámlálás alkalmából, azon zsidók ellen, kik a nyelvük, kulturájuk és érzelmeik által a magyarsághoz tartozandónak nyilvánították magukat. A Magyar Zsidók Uniója csatlakozik a csehszlovákiai magyar kisebbségnek ahhoz a beadványához, melyet ez ügyben a Népszövetséghez juttatott és elvárja az egész világ zsidóságától, hogy teljes morális befolyását latbaveti, hogy ez a jogos beadvány a Népszövetség részéről meglehetősen elintéztessék.

I.

Ha az ember elolvassa a Zsidó Távirati Iroda fenti jelentését, nehézségre esik nem mosolyogni rajta és nyugodtnak maradni. Mert hiszen hajmeresztő az amit megtudtunk. A csehszlovák hatóságok megadták a jogot arra, hogy a zsidók nyugodtan a zsidósághoz tartozandónak vallhatják magukat. Természetes, hogy Szlovákia és Kárpáthorussia zsidói élnek ezzel a jogukkal és a mózesvallású magyarok száma napról-napra kisebbedik. Dr. Ludwig Singer képviselő, a csehszlovákiai Zsidó Nemzeti Tanács elnöke cikkeivel igazolja, hogy a hatóságok semmiféle erőszakot nem alkalmaztak az irányban, hogy a zsidók melyik népi kisebbséghez tartozandónak vallják magukat. Tény az is, hogy a köztársaság keleti részéről egyetlen panasz sem érkezett. Ennek dacára tiltakoznak a judeo-magyarok a Népszövetségnél, az állítólagos terror ellen, melyet a cseh hatóságok elkövettek. A csehszlovákiai valódi magyarok tiltakoztak a Népszövetségnél. És az Unio asszimiláns zsidósága örömmel csatlakozott a beadványhoz, mellyel a Népszövetség valószínűleg foglalkozni is fog. Megérténénk a pesti magyarság felháborodását, ha a cseh hatóságok, arra kényszerítették volna a zsidókat, hogy cseheknek vallják magukat. Ez az emberi méltóság meggyalázása lett volna, mert jogosan háborodna fel minden önértékes ember azon, hogy határeltolódások folytán, egyik napról a másikra, más néphez erőszakolják őket. De az ellen tiltakozni, hogy a zsidók-zsidóknak vallják magukat, ez a zsidó önlebecsülés legmagasabb foka.

II.

Feltéve, hogy a cseh hatóságok valóban nyomást gyakoroltak volna a zsidókra, hogy zsidó kisebbségnek vallják magukat — az sem volna hihetetlen és megengedhetetlen dolog. A népszámlálás büntetés terhe alatt írja elő azt, hogy csak a valóságot írjuk be. Így van nálunk Romániában is, Mihelyt engedélyt adott a törvény arra, hogy zsidóknak vallhassuk magunkat, nekünk élni kellett ezzel a jogunkkal. Lehet, hogy a hatóságok szemet hunynak, ha a csehek — csehek, vagy Romániában — románoknak vallja magát egy-egy zsidó. De, hogy a hatóságok kövessenek el törvénytörést és rábeszéljék a zsidókat, hogy mindenütt ne zsidóknak vallják magukat; ilyet kívánni teljes lehetetlenség.

Természetes, hogy a csehek a köztársaság határai ellen elkövetett támadásnak minősítsenek minden külső politikai beavatkozást, mely nemzetiségi tagozódásnak mikéntjébe akar beavatkozni. A Népszövetség mint indokolatlan kétségtelenül el fogja utasítani az Unio tiltakozását.

III.

A magyar zsidók Budapesten azt az álláspontot vallják, hogy az egykori Szt. István koronája alá tartozó zsidók, a „nyelv, kultúra és érzelmek” alapján: magyarok. Itt érkeztünk el a ponthoz, melyet részletesen taglalnunk egy szűkreszabott lap hasábjain, képtelenség. Felhozhatnám a 120 millió lakossal bíró Egyesült Államokat, hol angol a nyelv, angol a kultúra és mégsem tartoznak az angol-néphez. A nemzethez csak származás révén tartozhatunk. Az Unio, a magyar asszimilációt hirdeti és tagadja, egy zsidó nép létezését. Mindazok a zsidók, kik magyaroknak, németeknek vagy románoknak akarják magukat vallani, nem szabad, hogy külön zsidó szervezetet létesítsenek e-célből. Hiszen akkor minden válaszfalat el kell törölni, mely sima asszimilációjuk útjában állana. Az Unio, pedig maga pusztán létezésével is dokumentálja, hogy a zsidóknak különleges érdekeik védelmére is össze kell fogni a „zsidóság” címe alatt.

Mi romániai zsidók, román állampolgárságunk elismerése mellett, mint pozitívumot könyvelhetjük el a kormánnyal szemben, hogy a népszámlálásnál jogunk volt zsidó etnikai kisebbséghez tartozandónak vallani magunkat.

A „nyelv, kultúra és érzelmünk világa”

tesznek bennünket magyarokká — mondják a pesti asszimilánsok. Ez téves! A Csehszlovákia keleti részén lakó zsidók többsége a jiddis nyelvet beszéli, zsidó a kulturájuk és világnézetük. Tehát nem a magyarsághoz tartoznak és rövidlátásra vall, hogy ebben az ügyben a Népszövetséghez fordulnak. Tudott dolog, hogy ismertető jelek útján lehet következtetni bizonyos tulajdonságokra, akár jók azok, akár rosszak. Az a módszer, ahogy a zsidók más népekre ráoktrotyálják magukat, az a metódus, ahogy hozzá asszimilálódnak igyekeznek, az a czúszómászó tempó, ahogy idegen népiséget istenitenek, az a hipernacionálizmus, mellyel túlordítják az elutasítón viselkedő nemzetet — mindez jellegzetesen zsidó. Ujabb bizonyíték arra nézve, hogy nem tartoznak ahhoz a nemzethez, mely által adoptáltatni akarják magukat, mert hiszen azoknak magyar jellegzetességeik vannak, nekik pedig ez a tolokodásuk specifikusan zsidós.

A zsidó történelemírők ezt a protestálást semmi esetre fogják a zsidó történelem ragyogó lapjaira írni. Sőt ellenkezőleg...

A kormány megakarja akadályozni az antiszemita gárdák besszarábiai felvonulását

Bukarestből jelentik. A Chisinauban megjelenő „Posta Basarabiei” c. orosz lap tegnapi számában azt írja, hogy a „Mihály Arkangyal” liga január havában akarja megtartani a tavalyról elhalasztott besszarábiai felvonulását.

A lap cikkében megemlíti, hogy a tervezett besszarábiai marsról a belügyminiszter is tud, mert bizalmas körrendeletben arról értesítette a besszarábiai hatóságokat, hogy a felvonulást ugyan engedélyezték, de csak abban az esetben, ha az teljes csendben fog lezajlani. Ha azonban a „Mihály Arkangyal” légió tagjai ez alkalommal a legkisebb rendellenességet vagy rendezavarást követnék el, egy a hatóságok kötelesek azt azonnal a legteljesebb szigorral elfojtani és a további felvonulást megakadályozni.

Az Adeverul kisenevi tudósítója érdeklődött a kisenevi hatóságoknál, hogy érkezett-e ilyen rendelet, de azok ezt a leghatározottabban megcáfolták.

Chisinau: A kormányzósághoz tegnap belügyminiszteri rendelet érkezett, amelyben közli, hogy a „Mihály Arkangyal” és a Vaszgárda azzal a jelszóval: „Fel, fel Besszarábiába” tüntető felvonulást akar rendezni Besszarábia városaiba.

Közben a minisztérium a Socor szerkesztő elleni merénylet miatt, feloszlatta az összes vasgárdista és egyéb antiszemita szervezeteket és rengeteg fegyvert kobozott el a titkos fegyverraktárokból.

Napi áldozat, melyet minden zsidónak meg kell hozni

Hova tűntek a zsidó államiság ragyogó napjai? Hova lettek az áldozatok, melyet a zsidóság önmagáért hozott a Legfelsőbb előtt? A zsidó múlt örökidőkre szóló nagyszerű államélete a múlté, de annak őrzője, államiságának nemcsak szimbóluma, hanem de-facto fenntartója és tovább építője — a zsidó hitközségek. Ha összetennénk a világ hitközségeit egy helyre, készen volna a zsidó állam, megyékre, járásokra. közigazgatási kategóriákra osztva. Hadügyi tárca nem volna, mert nincs egyetlen hitközségnél sem, de azért van kritika és belviszály. Létezik minden hitközségben demagógia, létezik mindenütt ellenzéki olcsó siker, melyre mindenkor akad pályázó. Ezek az örök kritikusok, a vezetésbe lendülni akarók, az ugynevezett akarnokok. Minden közületben létezik ez, miért ne lenne épen a zsidó hitközségekben? Az egyik belső ellenzék, a másik már külső ellenség! Az egyik még csak egynémely ténykedést kritizál, a másik már robbantani akar, minden „állami keretet” és tevékenységével, az általános hitközségi anarchiát célozza.

Mindezek előrebocsátása után a legnagyobb erdélyi orthodox hitközségről akarunk közölni egyet-s-mást, de ez vonatkozhat csaknem az összes hitközségekre is. Mindenütt van hitközségi élet, mindenütt akad jogos, de még több jogosulatlan kritika. Lássuk tehát a váradi hitközség keresztmetszetét.

Rendszerint úgy szokott lenni, hogy a hitközség és főrabbija kritizálják egymást. Ez Oradea és sokezernyi lelket számláló hitközsége és főrabbija között, egyáltalán nem áll fenn. Az elmúlt Chanuka szombatján a Fuchs Mór-utcai templomban, Fuchs Benjámint főrabbi nagyhatalmú szónoklatot tartott, melyben a legnagyobb elismeréssel honorálta azt a páratlan agilitást, melyet a mai hitközségi vezetősége kifejt, hogy a hitközség régi nagy híréhez méltó legyen, intézményeiben és minden ténykedésében.

Sajnos, lapunk terjedelme nem engedi meg, hogy Fuchs főrabbi ragyogó szónoklatát szó szerint közöljük, de kiragadunk belőle egyes részleteket, a közönség informálása céljából, hogy azok is olvassák, kiknek nem adatott meg az a szerencse, hogy személyesen meghallgathassák.

A chanukagyertya meggyújtásának parancsa és a zsidó áldozatkészség között vont párhuzamot. Ahogy a parancsolat a gyertya meggyújtásában van, úgy minden zsidó embernek kötelessége, hogy a zsidó fennmaradás örökké világító mécsesét, mely egy hitközségben fáklyává nagyobbodik, a maga hozzájárulásával élesztgesse. Ha mindenki megteszi kötelességét, akkor épen úgy eleget tesz kötelességének, ahogy a mécses meggyújtásával eleget tett a chanukai parancsnak. „Hadleko ojsze micvoih, kovszo én zokik lah”, ha megteszi hitközségével szemben kötelességét mindenki, ugyakkor a Gondviselésre nyugodtan bízhatja annak örökidőkig tartó fennmaradását. Hozza meg minden egyes ember a „korbán-tomid”-ját, a napi áldozatát, a maga adófizetésével, vágatási díjának lefizetésével és megannyi terhet rájáró kötelességét, akkor nyugodt lehet, hogy a maga államiságának megtett mindent, mely annak fennmaradását idők végtelenségéig biztosítja. Módot kell adni arra, hogy a hitközséget fenn lehessen tartani és Váradon ezerszerre kötelessége ez minden orthodox zsidónak, mert hiszen ez minta-község, mely nagyszerű és páratlanul tökéletes intézményeket tart fenn.

A főrabbi ur beszédének az adott erős aktualitást, hogy a hitközség közgyűlése épen a napokban fogadta el a következő költségvetési évre, előirányzatát. A közgyűlés december 28-án vasárnap volt, mikor is többórás nivós vita után a közgyűlés elfogadta az elnökség javaslatát.

Ezzel kapcsolatban meg kell emlékeznünk arról a demagóg hadjáratról, mely hónapok óta dul e-kis „államiság” keretében.

Mit hangoztatnak a könnyű sikerre vágyók? A gabella nagyon magas, a mai súlyos gazdasági helyzetben aránylag igen sok, amit egy vágatásért a hiveknek fizetni kell. Nem igazságos azért sem ez az ugynevezett „fogyasztási adó” mivel gazdagot, szegényt egyaránt sújt.

Meg kell végre nekünk is mondanunk, kik mindenkor elnyomottak pártján állunk, kik a legtisztább demokráciát hirdetik lapunk hasábjain, kik a kisemberek érdekeit védjük körömszakadtáig, hogy *nincs igazuk a könnyű sikert elérni akaróknak*, akik hangzatos jelszavakkal operálnak.

Tudja meg a váradi zsidó közvélemény s egyúttal szól ez az egész erdélyi közvéleménynek, mely bizonyára a maga városában vagy falujában kritizálja a hitközségének vezetőségét, hogy csak látszatra van igazsága s szószaporítóknak, *de lényegében nincs.*

S hogy ezt megérthessük, fel kell világosítsuk a közönséget a következőkről.

Mindenekelőtt tagadásba kell vegyük azt, hogy a gabella épen olyan fogyasztási adó lenne, mint tegyük fel; a cukornak a fogyasztási adója. Az állami monopól, vagy egyéb súlyosan adózott fogyasztási cikkek hasznát az állam, mint olyan használja fel jól-rosszul, vagy dús gazdag kartellek kezébe kerül annak profitja.

Viszont a hitközség gabella pénzeivel mi történik? Tudd meg tehát zsidó testvérem, hogyha levágatod libádat a hitközség modernül berendezett vágóházában, akkor a Te 24-leibből, melyet egy libáért kifizetsz, legelőször is meghoztad „napi áldozat”-odat, amiről a főrabbi ur beszélt. Az örök lánghoz járultál hozzá egy csöppnyi kis tűzzel. Miért? fogod kérdeni. Válaszold tehát ezután minden szószátyárnak, hogy abból a 24-leiből, (pontos kalkuláció alapján írjuk ezt, mert tudjuk, hogy 70-80 ezer liba és 100 ezer apró szárnyast azért, hogy a Jeszoda Hatora együletben annyi gyerek tanulhat Tórát és Talmudot. Tudd meg azt is zsidó testvérem, hogy minden egyes libánál 2 leit adsz a váradi zsidó kórház fenntartásáért, hogy ezáltal az ország egyik leggyönyörűbb intézménye fennmaradhat. Tudd meg zsidó testvérem, hogy a 250 növendéket tanító Chinuch Neorimhoz is adsz 1 leit ha levágatsz egy csirkét. Hát folytassuk még? Irjuk meg azt is, hogy sok-sok Talmud tudós él abból, amit a hitközség ad nekik, hogy fenntart Tomche Jesivot, mely a talmudista ifjak százait segíti, hogy árvaházat tart fenn, meg óvodát, meg sok-sok más intézményt, melyek felsorolásához hasárok kellenének? De az ultra-orthodox intézmények mellett, Te modernebb gondolkodású testvértünk is megtalálhatod az igényednek megfelelő 300 gyerekre oktató fiú- és leánygimnáziumot. Meg az átutazó szegény se ment még el soha üres kézzel a hitközségtől. Mindenkor és mindig megállta a helyét ez a hitközség, pedig a súlyos viszonyok ezernyi újabb terhet rónak rá, naponta.

Tudd meg hát zsidó testvértünk, hogy a Te 24 leies gabella céduládból legalább 12-14 leit, ilyen intézményekre megy. Tudd meg, hogyha Te nyugodtan ülsz az asztalnál és ebédelsz abból a libából, akkor nyugodt lehet a lelkiismereted. Adtál minden nemes célra. Abból tanul a szegény ifju, abból gyógyul a beteg, abból megél az agg, azzal segítettél ezernyi elesett testvéredet.

És még egy lényeges differencia a többi fogyasztási adókkal szemben. Ha itt a szegény aránylag többet is áldoz, mint a gazdag, végeredményben visszakerül hozzá. Érted zsidó testvérem? Te azt

felesége panaszkodik, hogy nagyon sokba kerül a vágatás, beviszed fiad a zsidó iskolába és tandíjmentességet kapsz! Ha jesivába megy gyermeked, akkor támogatják. Ha Isten őrizz beteg vagy, vár rád a zsidó kórház. Mindenkor és mindig melletted áll a nagy zsidó közület, a gálatnak ez az állama. És főként a nem tehetősek mellett áll, mert hiszen ő fokozottabb mértékben veszi is igénybe a hitközség intézményeit, mint a jómóduak. Olcsó pászka kell, vagy teljesen ingyen? ezért kerül többre a pászka, mintha egy egyszerű tüzem árusítaná. Érted van a hitközség, nem tehetősek polgártársunk — érted és az egész zsidó közületért. Ha fáj valami, ha tehetetlenül nézel körül ebbe a komisz világba, akkor érezd és — érezd is — hogy mögötted áll a hitközség védő karja.

A Sulchan Aruch maga, melynek alapján életünk felépül, azt mondja, hogy nemcsak vagyoni cenzus szerint kell az áldozatkészséget mérni, hanem azt is tekintetbe kell venni, hogy ki mennyire veszi igénybe a zsidó közösséget és annak intézményeit.

A nagyváradi hitközség bevételeinek 60 százaléka megy vissza a közönséghez és csak a fennmaradó 40 percent marad arra, hogy azokat fizesse, kik kiszolgálják az „államot” és annak lakóit, a zsidó lakosság ezreit. Kérdezzétek meg a világ bármelyik közületét, hogy az adminisztráció nem-e kerül többre, mint ennél a hitközségnél?

Ha pedig ezt elmondottuk, akkor bűn volna elmulasztani megmondani, hogy kik azok, akik fáradságot és energiát nem kímélnek, hogy a nagy közösség érdekében, zsidó szívvel és szeretettel dolgozzanak.

Elsősorban *Mittelman* Jakab elnököt kell említsük. Páratlan szorgalommal és odaadással dolgozik már hosszú évek óta a hitközség érdekében. Egyéves elnöksége alatt még többet fejlődött e nagyszabású intézmény és nagyszerű tapintatosságával sikerül mindenkor eliminálni az ellentéteket. Kifünő és méltó munkatársai nagy munkájában *Rothbart* A. Ede pénzügyi alelnök, ki a financiaiális ügyeket intézi. *Leitner* Sándor alelnök, ki az iskolai ügyek védelmezője és kitartó munkása. Mellettük *Lebovits* Hugó, *Meisner* Márkusz és a hitközség gazdasági ügyeinek két intézője, *Wasserstrom* Sándor és *Kesztenbaum* Miksa gazdasági tanácsosok, végül pedig az adminisztráció súlyos gondjait kifünően el látó, *Kirsch* Henrik főjegyző.

Nagy áldozat és sokszor hálátlan feladat egy nagy zsidó közösséget a mai súlyos gazdasági viszonyok között vezetni, de megteszik, a zsidó nép iránti nagy szeretetükben s nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy a váradi zsidó közvélemény megadhatja a maga napi áldozatát, mert jól sáfárkodnak vele. *Minden banija jó helyre kerül!* Ne hallgassunk az álszenteekre és álbölcsekre, legyen mementónk *Fuchs* Benjámint főrabbi ur szava; mindenki hozza meg naponta maga korbán-tomidját.

L. Z.

— Kérés a fg. muresi előfizetőinkhez. *Fisch* Ignázt ur, lapunk kiadóhivatalának megbízásából felkeresi igen szívesen előfizetőinket, kérjük őt inkasszóiban támogatni.

„Népünk” Kiadóhivatala.

— Felhívás. A Poalé Mizrahi vezetősége azon felhívással fordul a zsidó közönséghez, hogy járuljanak hozzá a szervezet munkanélküli alapjához oly képen, hogy az őket felkereső megbizottaknak jelentésük be a szervezet pártoló tagjai közzé való belépésüket és havonkénti hozzájárulásukat. Ezzel a nagyváradi vallásos zsidó munkanélküli ifjuság segélyezését támogatja. A vezetőség havonta küldeni fogja a kiállított nyugtákat, inkasszáls végett.

A Poalé Mizrahi vezetősége.

— Oneg Sabbath. Az oradeai Ceire Mizrahi Oneg Sabbath előadása, péntek este 8 órakor lesz megtartva. Előadó Juszt Móse, ki lord Melchettől fog emlékezést tartani. Szombaton délután 3 órakor Goldstein Móse, talmudelőadást tart.

Cherchez la femme!

Lady-Passfield anticionizmusa

Ismert francia közmondás, hogy mindenütt és mindenben keresd a nőt. Hosszu tanulmányt igényelne, melyről már kötetek százai foglalkoztak, melyek mind azzal a ténnyel foglalkoztak, hogy a történelem folyamán mennyire befolyásolták a nők az eseményeket. Nincsen korszak és nincsen nép a földkereken, mely el ne ismerné, hogy sorsát döntőleg befolyásolta a női nem. S eme befolyás nemcsak császárnők, királynők, vagy királyi szeretők révén mutatható ki, nemcsak az angol Viktória, az orosz Katalin, a francia Mária Antoinette vagy, hogy közelebről hozunk példát, Mária Terézia révén igazolható, hanem sok ezernyi kisebb nevű vagy hatású nő lépett be döntőleg a népek életébe.

A zsidóság életébe is sokszor játszottak szerepet a nők. Már a Bibliába is olvassuk, hogy Fáró király leánya mentette ki Mózeszt a Nilus nádasából. No és azóta is, át-meg átítatódott a zsidó nép története a női cselszövés, női diplomácia, vagy köznyelven raffineria, lényegbevágó hatásaival.

A közelmúltban az angol kormány által kiadott Palesztina-ellenes nyilatkozat, a híres „Fehér könyv” is trendkívül érdekes kulisszatitkokat rejteget magába. Lord Passfield, angol gyarmattügyminiszter volt e könyv szerzője az a Lord Passfield, kit régebben szociálista írónak ismertek és Sidnei Webbs néven élt a ködös szigetországban.

A nemes és ujsütött lordnak felesége Lady Passfield ismert antiszemita hírében áll Albionban. Nem mindennapi asszony. Évtizedek óta tevékeny vezére az angol munkásmozgalomnak. Lady Passfield néhány héttel ezelőtti beszélgetést folytatott Salom Asch-al a híres zsidó íróval. Ez alkalommal antiszemita nézetének nyíltan adott kifejezést, s most könyve is megjelent a napokban „Tanulóveim” címen, melyben következő részletet találhat a kíváncsi olvasó.

— Nagyanyám magasnövésű sötéthajú zsidó nő volt, kimondottan zsidó típus, ki állandóan héber könyveket olvasott és sokat zenélt. Családunkban, mint annak szívenfoltját ismertük.

Utolsó éveiben már igen szenilis is volt. Az volt a fixa ideája, hogy minden zsidónak kötelessége volna visszamenni Jeruzsálembe, s maga is ennyira beleolvatta magát ebbe a rögeszmébe, hogy megsem áll Palesztináig. Párisban fogtuk el.

Az ember élete

Irta ANSKI a „Dybuk” szerzője

A Mindenható magához intette az éj angyalát, Lajlát és így szólt hozzá:

— Tudd meg, most születik meg az ember. Menj és hozd el a trónom elé.

Az angyal teljesítette a parancsot és a Mindenható eldöntötte, hogy a megszületendő ember férfi legyen-e vagy nő, erős legyen-e vagy gyöngy és szép legyen-e vagy csunya. De arról nem határozott, hogy jóssággal vagy gonoszossággal, igazsággal vagy igaztalansággal ruházza-e fel.

Azután az Isten — áldott legyen az ő neve — jelt adott annak az angyalnak, aki a lelkeket őrizi és így szólt hozzá:

— Repülj a Paradicsomba és hozd el valamelyik lelket.

A lelkeket ugyanis a világ teremtése óta őrizték a megszületendő ember számára.

Az angyal elrepült és a lelkek nagy tárházából elhozta a legmegfelelőbb lelket és odaállította az Ur zsámolya elé.

És szólt hozzá a Mindenható:

— Lélek! Rejtőzzél el ennek a testnek hatszázhat tagjába, mert ez lesz a te lakóhelyed az emberi élet végéig.

És a lélek hallván e szavakat, törté-

Ennek az örökségnek köszönhetem hogy művészi hajlam nélkül jöttem a világra, anélkül, hogy tehetségem lett volna a tánchoz, festészethez, a széppróza és egyéb írásához. Ez a születési adottság hajszolt abba az irányba, hogy uralkodni vágyás töltse be valómát.

Igy már érthetőbb az egész Palesztina gyűlölet, mely a lord ténykedéséből következik. Lady Passfield, nagyanyjának cionista érzelmeit akarta megbosszulni, mikor befolyásolni igyekezett férjét, hogy törekedjék elválni minden remény útját, mely az új Palesztina felé vezet.

Spira munkácsi rabbi kalandja Sopronban

Spira munkácsi főrabbi többször beleavatkozott idegen hitközségek legszemélyesebb ügyeibe és ezzel a viszályokat még jobban kiélezte és elmérgesítette.

A mint most Sopronból jelentik, Spira munkácsi rabbi ott is megpróbálta az ellentéteket kiélezni.

Mint sok orthodox hitközségben — sajnos — Sopronban is nagy viszálykodás dúl a rabbiállás betöltése körül és az egyik párt meghívta Spira munkácsi rabbit, hogy a sánzsokat egyik párt javára billentse.

Spira rabbi elutazott Sopronba és előbb kirohanást intézett a cionisták ellen, majd egy merész kanyarulattal megtámadta az elhalt soproni rabbit és annak hátrahagyott családját, akiket reprodukálhatatlan sértésekkel illetett és nemcsak a család élő tagjait, de a halott rabbi emlékeit is a legszörnyűbb módon meggyalázta.

A budapesti orthodox „Zsidó Ujság” a munkácsi főrabbi soproni szerepléséről, a következő jelentést adja le:

„Szombat délelőtt az istentisztelet alkalmával a munkácsi főrabbi a zsufolásig megtelt papréti templomban, fulmináns drosét tartott. Lángoló hatású Tórá-t és miszert

Szegény nagyanya, kinek az ősi ország iránt megnyilvánult szerelmét, unokája így bosszúlja meg. Hosszu évtizedes szociálista multja, eltávolodása a zsidóságtól nem volt elég erős ahhoz, hogy elnyomja benne, renegátságának alacsonyabbrendűségi érzését.

Nemhiába, sok aranyigazság van abban, hogy mindenben keresi a nőt, no meg abban is, hogy minden zsidóságra zúduló rosszaság, zsidóktól ered!

Lady Passfield, az általa sugalmazott Fehér-könyvvel épen úgy a kellemetlen mult emlékei közé fog tartozni, mint a többi a Palesztina-munka megakadályozására létesült ezernyi akadály.

Mi szentül hisszük, hogy az unoka és nagyanya harcában, ezuttal a nagyanya szelleme fog győzni!

tartalmazó beszédéből, olykor heves antagonizmus csendült ki. Így többek között erősen kifakadt a vallásellenes szovjet ellen és lesújtó kritikát mondott a cionizmusról. Végül a soproni orthodoxiában felmerült disszidens törekvésekre tört ki és Posen főrabbi pozícióját megerősítette.

Spira főrabbi tehát azért ment Sopronba, hogy Posen főrabbit pozíciójában megerősítse, az elhalt rabbi család ivadékaival szemben.

Hogy ez mennyire sikerült a munkácsi rabbinak, ezt egy soproni jelentésből tudjuk meg. A soproni hitközség előkelő zsidó köreit, a munkácsi rabbi gyalázkodása ugyanis annyira felháborította, hogy másnap egy küldöttséget menesztett hozzá, melyben felszólították, hogy

hagyja el nyomban a várost, mert ha még egy óráig Sopronban marad, úgy botrányok között fogják eltávolítani.

A munkácsi rabbi látva, hogy fele sem tréfa, gyorsan Pestre utazott.

A soproniak pedig el vannak szánva, hogy halott rabbijuk emlékének meggyalázása miatt, Spira munkácsi rabbi ellen bűnvádi feljelentést tesznek.

Rádiók csillárok

„ELECTRON” (volt POVAZSÁN)

PAPP és RAJZ mérnökök, Str. Prințul Carol 1 sz. Tel. 5-35

— Világok Ura, ne szakíts ki engem abból a világból, amelyben élek, ne záj engem ebbe az értelmetlen testbe, mert én szent és tiszta vagyok.

Felelt a Mindenható a lélek beszédére, mondván:

— Ahova bezárlak, az is szent és végtelen világ. És ez a birodalom inkább neked való, mint az a világ, amelyben eddig éltél. Tudd meg, lélek, amikor megteremtettelek, már akkor is ennek a szent és végtelen világnak szántalak, amelytől te most irtózol.

Hallván-e szavakat a lélek sirni kezdett és vele sirtak mind a többi lelkek és az angyalok.

De a Mindenható nem figyelt a sírásra és erővel bezárta a lelket új lakóhelyére.

A megszületett ember mellé két űrangyalt adott az Isten: a Világosságot és a Szomorúságot.

A világosság angyala minden nap elvezette az ujszülöttet a Paradicsomba és megmutatta neki a „cadikim”-okat, az igazságosokat, akik ott ültek a nagy árnyékban koronával a fejükön, áthatva a „schino” az i-teni szellem fényétől.

— Látod őket? — kérdezte az an-

— Nem tudom.

— Ezek is, akiket itt fényben és pompában látsz, anyaméhben születtek, éltek a halandók között és teljesítették az akaratát az Urnak, aki teremté őket. Ezért érdemeltek koronát és fényes csillogást.

Este a szomorúság angyala fogta kezén a ujszülöttet, levezette a pokolba és megmutatta neki a „resáim”-okat, a vétkeseket, akik az örök kinokat szenvedik. A vétkesek arca sötét volt, tekintetük reménytelen és hang helyett fojtott sóhajtás hagyta el ajkukat.

— Látod-e őket? — kérdezte a szomorúság angyala.

Felelt az ujszülött:

— Látom.

— Tudod-e, kik ezek?

— Nem tudom.

— Ezek, akiket itt szenvedni látsz, épúgy anyaméhben születtek mint te. Éltek a halandók között, de nem teljesítették az akaratát az Urnak, aki teremté őket. Ezért száműzettek az örök sötétségbe és örökös fogcsikorgatásra ítéltettek.

— Most pedig válasszál. Melyik utat akarod járni a halandók világában?

A világosság és a szomorúság angyalai megmutatták az ujszülöttnak a világot. És ő látta a világ színeit, hallotta a világ hangjait és megismerte a világ minden örö-

A dac babonája

A ghetto kimeríthetetlen költészetében nem utolsó helyen kísért a *dac babonája*. Öreg zsidó családokban az a szokás dívott, hogy ép szobrot nem tűrtek a lakásban. Ha egy új leveses tálon Apollo, vagy Vénus-fej díszelgett, még az új edény patakban mosása előtt leütötték a porcellán dísz orrát, nehogy azt higgye a szobor, hogy hozzá szól az asztali ima. Ha egy régimódi diványról oroszlánfejek vigyorogtak, a derék házigazda vett egy kalapácsot, azzal ütötte orron a sárgaréz oroszlánt, mert megeshetnék, hogy a faragott kép azt hiheti, hogy őt is imádják, pedig csak az örökkévaló, végtelen absztrakt az igazság a mi — képzelettel föl nem fogható és kimondhatatlan nevű — igaz Istenünk, dicsértessék a neve! Gyermekkorom legkedvesebb emlékei közzé tartozik a pogányság e szent meggyalázása és bár gyerekkorom óta rajongok a zenéért, szinte perverz borzadályal idegenkedem a képzőművészetek pogány kultuszától. Amikor már úgy éreztem, hogy a világegyetem egész impériuma és felfoghatatlan végtelensége teljes világossággal van agyvelőmben lefotografálva, amikor már rég nem nehezedett reám a 613 parancsolat gyertyafüstszagu, melámedvirgácsu tolmácsolása, amikor már egészen közel voltam a tiszta zsidó gondolathoz, mert nagyon eltávolodtam azoktól a zsidóktól, akik kamatszédőket tűrnek hitközségeikben, még akkor is gyerekkori fantáziám egész hevével szerettem a dac babonáját, mert alapjában véve ez a legzsidóbb tulajdonság.

Ki ne emlékezne Terach és Ábrahám esetére? A pogány istenség elleni ellen-szenvvel kezdődött a zsidó metafizika. Ábrahám elrontotta atyja boltját, mert az bálványokat árult. A helyett, hogy udvariasan kiszolgálta volna az ájtatos vevőt, imígyen beszélte le a vásárlásról: „Te hetven éves vagy és egy olyan istent akarsz imádni, aki tegnap készült el?” Amiből következik, hogy Ábrahám nem volt jó üzletember, nem tisztelte atyja kalmárfoglalkozását, se az ország törvényét, vallását, se a királyát. Kellemetlenkedő forradalmár, nagy gondolatok és nem kis üzletek szerelmese. Saját apja juttatta az uralkodó hóhérpribékjeinek kezére. Mint ismeretes, fölényes megvetéssel fel és alá mászkált a tüzes kemencében, ahonnan sértetlenül jött ki. A biblia szerint egyik testvére, aki ingadozó volt és attól tette függővé meggyőződését az ábrahám és a királyi vélemény között, vajjon miképpen sikerült Ábrahám demonstratív kemence kísérlete, a tapasztalt siker után azonnal szembe szállt a királyi véleménnyel. Őt is a kemencébe dobták, ő azonban bennégett, jeléül annak, hogy alkunak helye nincs. A zsidók Istene nem kalmár, feltétlen hitet és feltétlen da-

cos elszántságot követel. Nem tűri „a siker igazol” parvenü burzsoá elvet, amely ma — sajnos — zsidó körökben is divatos. „Nincs alku” emelkedettsége szeges ellen-tétben áll a jelenkorabeli handléfilozofiával, amit örményektől, görögöktől és angol-szász pogány népektől tanulható el sors-hányatott népünk a hanyatlás korában. Sajnos, sok zsidó a gáluth sulyát saját lelkében is cipeli. Nemcsak a környező népeknek, de saját magának idegen már. Ez a tragédiája. Nem Ábrahám gyermeke, hanem a finanszkapitalizmus hű bérese.

Nem járhatok messze az igazságtól, ha azt hiszem, hogy az Ábrahám frigyébe való felvétel szertartása is a dac kultuszának köszöni létét. Ellentétben számos, téves és nagyon elterjedt akadémikus véleményel az a valószínű, hogy a szertartás eredete azzal függ össze, hogy igen sok pogány nép kultuszában a sexualitás tul-tengett el annyira, hogy a férfiúi kapacitás szimbólumát istenként imádták és a zsidó dac, mint minden pogány gondolatmal szemben, ezuttal sem mulasztotta el tiltakozását kifejezésre juttatni. Semmi se gondolhatta magáról, hogy tisztelik, mert az igaz absztrakt Istenen kívül semmi sem tiszteletre méltó.

A ragyogó, sugárzó napnak egyik neve: a *szolga*. csak az Isten szolgája, csak azért is szolga, mert barbár népek istenként tisztelték. Konkrét dolog nem lehet istenség, természetesen a pénz sem lehet Isten és mivel ma a napnyugati mintára sok barbár nép jobban tiszteli, mint valaha is istenséget tisztelték, tulajdonképpen — az ábrahám következetesség alapján — valami gyalázkodást kellene a Pénz és hiveik ellen elkövetni. Stilszerű volna, ha a palesztinai chalucok például valami félreeső, fontos, de nem tiszteletre méltó helyen akasztanák ki az angol font sterlingeket. Nem kétlem, hogy Palesztina hadüzenete Anglia ellen, ha valamikor eljön az ideje, úgy fog nyilvánulni, hogy mocskos, sárga font sterlingeket fognak küldeni az angol pénzügyminiszternek, komolyan hangsúlyozván, hogy a Pénz nem isten, tehát Palesztinában nem uralkodhat.

A ghetto költészetében a dac babonája természetes jelenség, hisz a zsidó metafizika fundamentális alapgondolata az összes pogány istenek tagadása. Igen kedves, naiv felfogás, hogy pogány ünnepeken a kártyázás, a legalább mimelt léhaság erény, nehogy valami pogány isten azt higgye, hogy ünnepelik. Az absztrakt fogalomvarázs tisztelete és a konkrét formavarázs mély megvetése a dac babonája révén ily módon szinte a negatív bálványimádás területét surolja. Olyan erős, olyan éles a tagadás, hogy a megtagadott dolog szinte eleven valósággá teszi. Félreértés

volna azonban ebből arra következtetni, hogy a zsidó néplélek e gesztusokkal önmagát is megtagadta. A dac babonája alapjában véve még sem a nem létező pogány istenek, hanem a barbár népének szól. A dac babonája nem is babona, hanem politikai demonstráció, csakhogy burkolt demonstráció, mint a nyílt állásfoglalás — az erőviszonyok adottsága mellett — nem volna tanácsos. Amde a zsidó néplélek e megnyilvánulása azért még sem megalkuvó, mint az a servilis alkalmazkodás, amellyel az asszimiláns zsidó felkinálkozik. Ezeknek a lelke olyan, mint a Ba'zac regény „Szamárbőr“-e. A szamárbőrlelkű asszimiláns lelke napról-napra kisebb lesz, folyton jobban összezsugorodik. Tulajdonképpen nincs otthon ott, ahová tolokodik és oda se mehet vissza ahol először hagyta cserben önmagát. Ott, ahol a Pénz tébolya tombol, kész arra, hogy az uzsora világrendjének szószólója legyen. Ezsau szőrös kezét nyaldossa és mégis Ezsau fiai köpnek ki ő előtte. Olyanok, mint Korách az ellenforradalmár, aki Mózes ellen lázadt és a Fáraó rabszolgaságába akarta visszavinni a zsidó népet. A pusztában kóboroltak a szabadság fiai, a pusztá futott a végtelenbe a saját szabadsága után és Korách — feledve a hajcsárok ostorát — a Fáraó husos fazekait emlegette. Éppen így beszélgetnek napjainkban azok is, akik egyéni és családi érdekek nevében leborulnak az arany bálványára előtt. Pedig tévedés, hogy a zsidó Istennel alkudni lehet. Az aranyért esedező fohász szentségtörés. Olyan sértés, mintha egy mohamedán Allahtól a Nirvánát kérné, olyasmí, mint amikor a keresztény istenség nevében felszentelnek egy hadihajót. Ezért nem értem azokat, akik a Pénz nevében optimizmust hirdetnek és a Pénz nevében tagadják a csodát. Tulajdonképpen minden igaz zsidónak azt kellene tenni a Pénz templomai, a bankok előtt, amit minden híthű chinai riskakuli tesz az angol konzulátus előtt. Nem mondhatom meg, hogy mit mivel, Korunk keleti utazói jegyezték fel. Titus római diadalíve alatt nem megy át öntudatos zsidó, pedig Titus a palesztinai hadjárata előtt azt mondotta: „Keleti fejedelem legyőzött néppel még nem gyakorolt olyan kegyet, mint én, Flavius Titus a zsidókkal akarok gyakorolni.” Ezek után szintén érthetetlen, hogy miért legyen a zsidóknak kedvesebb Deterding, Morgan vagy Rotschild, akik a Pénz papságával nemcsak a zsidókat, de az egész emberiséget veszélyeztetik? Nehogy azt higgye az Arany, hogy imádják! Bizony manapság könnyen hiheti és még a zsidók se tiltakozzanak ellene? Talán a Pénz papsága számára sem esnék olyan nehezen e babonás szertartás, mint később, amikor a nemzsidók hite is kialszik és az aranybálvány lerombolása előtt — mint a jó házigazda a leveses tálon Apollo-fejét — az arany papságát fogják orron ütni.

Dr. Silbermann Jenő

világosságot gyújtott az új szülött fejében és oktatták őt a Tóra minden misztériumára, amely rejtve volt a világ teremtése óta és fellebbentették előtte az örökkévalóság sűrű fátyolát.

És mindezek után, újra eljött a Lajla angyal.

— Megismersz engem? — kérdezte.

— Megismerlek. Mit akarsz tőlem?

— Eljött az idő, — felelte Lajla, — az emberi világban kell menned.

Felelt az újszülött:

— Én boldog vagyok mostan. Ha az Örökkévaló is úgy akarja, ne vezessél engem a halandók és tudatlanok bűnös világába. Mert én bűn nélkül való vagyok és mindentudó.

— Az a világ, ahová elvezetlek — felelt Lajla — az élet és igazság világa. Az Örökkévaló, aki teremtett téged, ebbe a világba szánt.

És Lajla eloltotta a világosságot, amelyet a két angyal gyújtott az újszülött fejében és a két angyalt is elküldte. Azután elhívta „Para“-t a feledés angyalát, aki megérintette az újszülött ajkát és az újszül-

És elméjéből eltűnt a tanítás, amit tanult és elfelejtett mindent, amit akkor látott, amikor fellebbentették előtte az örökkévalóság sűrű fátyolát. Csak a szíve legmélyén maradt meg valami sejtélem.

Az ember elindult és bejárt hét világot; Az első világban hasonlatos volt az új királyhoz, akit mindenki tisztelettel köszönt és akinek mindenki ajándékkal alázódik.

A második világban kecskéhez hasonlított. Gondtalanul boldogan ugrált a mezőn és lerágta a termést, amit nem ő vett.

A harmadik világban csikóra hasonlított. Megrészegedett a szabadságtól és a szenvedélytől.

A negyedik világban gyorslábu paripához volt hasonlatos. Örömmel húzta az igát, nem érezte a kocsi és az utasok sulyát.

Az ötödik világban megrakott számmárra hasonlított, amelyet korbáccsal nógat a hajcsár.

A hatodik világban kutyával volt hasonlatos. Megugatott mindenkit, aki köze-

litott. Embernek nézett ki és még sem volt ember. Elvesztette józan esztét és mindenki gunyolta és kinevette.

És mindezek után ütött a halál órája. Ujra eljött az az angyal, akit Lajlának neveznek és megkérdezte az embertől:

— Megismersz-e engem?

Felelt az ember: — Megismerlek. Miért jöttél hozzám?

— Elviszlek ebből a világból. Ütött a halálod órája.

És az ember nem akarta elhagyni ezt a világot.

Két világból elhoztál már akaratom ellenére — mondta az angyalnak — most pedig ebből a világból is el akarsz vinni. Miért?

És az ember keservesen sirva fakadt. Zokogott, ordított, de hangját nem hallotta élő lény, mert minden szív megszűnt dobogni.

Lajla, az angyal nem vigasztalta. Ezt mondta neki:

— Tudd meg: erőszakkal teremtettél, akaratom ellenére éltél és akaratom ellenére halsz meg, hogy felelj az Örökkévaló előtt,

HIREK

A „Népünk“ cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Haptár 5691

Péntek, Tévész 20, január 9.
Szombat, Tévész 21, január 10.

Heti szidra: שמות

Heti háftóra: הבאים ישרש

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.40
gyertyagyújtás 4.45
I-tentiszület kezdete 4.50
Szombat befejezése 5.50

Heti glosszák.

A ravasz álomfejtő.

Mikor Passfield lord angol gyarmatügyi miniszter Fehér könyvét Palesztináról és ezen ügyben Weizmannhoz intézett leveleit olvastam, eszembe jutott egy régi hasonló eset. Egy szultán egyszer azt álmodta, hogy szájából összes fogait elveszítette. Mikor fölébredt, nagyon megijedt és bár akkor még nem ismerhette Freud psicho-analízisát az álomfejtésről, mégis gyorsan álomfejtő után küldött, hogy álmát megfejtse. „Jaj, nagy szerencsétlenség, Uram,“ jajgatott az álomfejtő. „Minden elveszett fog egy rokona elvesztését jelenti“ — „Hogyan, te kutya“ kiáltja haragosan a szultán „és te mered nekem mondani, Száz botot kapsz a hátadon jutalmul fejtedért.“ Ezek után elhoztak egy másik álomfejtőt. „Oh, mily szerencse“ kiáltotta ez a ravasz vidáman. „Urunkra nagy boldogság vár, tul fogja élni összes rokonait“. A szultán meglegedetten mosolygott és mondta: „Nagyon köszönöm neked, barátom; menj a kincstáromhoz, hogy száz aranyat fizessenek ki neked“.

Igy van a világon. Mondani mindent lehet, csak hogy fontos az, hogy mondják... Ezt a tanulságot Passfield nagyon is jól magáévá is teszi. Mindenekelőtt a zsidó otthon teljes hívének vallja magát, de... „a zsidók érdekében“, hogy a finom arabok már testvérként szeressék a zsidókat, ezért ezek, bevándorlását és földvásárlását betiltja. Szóval azt gondolja, letépheti a rózsákat és büszkélkedhet a csupaszbokorral... Utánozza a ravasz álomfejtőt, de azóta már okosabb lett a világ és vele a szultán is. És bár Passfield utólagosan szép szavakkal fordult a „kedves“ Dr. Weizmannhoz és a zsidó néphez, mégis kénytelen vagyok így szólni hozzá: „Mylord, fulánkját látjuk, de mézét nem...“

A zsidóság kötelességei.

Lippert a híres természettudós, kimutatja, hogy az emberiség gondoskodása a késői jövőjére, a kulturája magas fokára vall. Mert a kulturátlan ősember csak a jelenére gondolt; nyáron vigan megette fái dus gyümölcsét és nem gondolt a télre. Kulturája fokozásával már hozzáfogott a gabona termeléshez és később fák ültetéséhez. Tehát jól előre gondoskodott már későbbi szükségleteinek biztosítására. Az ógörögök pedig büszkék voltak kulturájuk magas fokára, mivelhogy olajfákültetésével is foglalkoztak, amelyek csak hosszú esztendőknél multán hoznak gyümölcsöt.

Ezek után tehát a zsidó nép a legméltóbb a kulturája dicsekedésével, mert mindig a jövő népe volt. A prófétái évezredekkel előjósolták és a messiási hit és a szellemi tökéletesedés a jövőre vallása és életmunkája egyik legfontosabb alappillére. És mégis sokan vannak most testvéreinek közt, akik megfelelnek minderről és Palesztina teljes felvirágzását csakis a mátlól teszik függővé. Lelesülésünk nemzeti otthonunkért akárcsak a tenger ki van téve folytonos dagálnak és apálnak.

A legtökéletesebb sörminőségek a

CASINO

RECORD-SPECIALA

ENGLISH-PORTER

A temesvári Sörfőzdéből (Kir. udvari szállító)

Mindig a lapok legutolsó palesztinai híreitől, a fehér könyvektől meg Passfield leveleitől függ az áldozat készsége és az idealizmusuk Palesztina felépítéséért. Pedig azt is tudniok kellene, hogy még Abraham ősapánk szkepticizmusa Palesztinára, nézve a zsidók évszázados egyiptomi rabságát eredményezte. Különbén más is van a rováson. Mesélik, hogy egy éjjel, az uccai égő villanylámpa fénye mellett, keresett valamit egy zsidó. Egy arra átjáró ember megkérdezi, hogy mit keres, „Elvesztettem a tuloldal az órámat“ — felel a zsidó — „csak hogy mert ott sötét van, tehát itt a világosságban keresem...“ Mi is hiába keressük elvesztett dicső multunkat, más világos, vagy világosnak képzelt országokban, mert az csak Palesztinában található meg, ahol elvesztettük. És ha esetleg az ottani ég jelenleg még fellegekkel van borítva, mégis csakis ott a rejték helye. És tudott dolog, hogy még a sarki hosszú éj után is következik nap és a zord telet az áldást hozó kikelet követi. Félre tehát minden pessimizmussal, csüggedéssel, elégiával és Cassandra-jóslással, mert a mi áldozatkészségünk és rajongásunk országunk iránt úgy fogja elolvasztani a Passfieldek és az effendik hatalmát, mint a napsugarak az első havat. És akkor szenvedéseink vizözöne után is megmutatkozik valahára a jobb időket jelző szivárvány...

A szemek rabja.

„A szem, a lélek tükre“, mondja a költő. A nagy görög filozófus Aristoteles is azt mondja, hogy a szép szemekben a lélek szépsége és nemessége tükröződik vissza. A Talmudunk pedig azt vallja, hogy a leányzó egész testi szépségét a szemekről lehet megállapítani. Ezek a helyes megállapítások jutottak eszembe az utóbbi oradeai Mizrachi-ifjuság országos konferenciáján. Irhatnék sok szepet fiatal testvéreim és elvbarátaim gondolkodásáról. Tóránkhoz és népünkhöz nagy odaadó ragaszkodásáról, de én itt csak a szemeket említem meg, amelyek engem teljesen meghódítottak. És bár a nagy Weizmann gyakran kétségbeesve kiáltotta „Zsidó nép, hol vagy?...“ megtaláltam én szeretett népemet ez ifjakon át.

Csillogtak ezek a szemek a boldogságtól és a benső meghatottságtól, amikor népünk és ősi honunk dicső multjáról és virágzó jövőjéről beszéltek áhitattal a szónokok. De évezredes kínok, megalázottságok és átélte igazságtalanságok tükröződtek vissza ezekben a szempárokban mikor bolygó népünk tengernyi fájdalmát és belső egyenlenségét ecsetelték előttünk sötét színekkel a párt vezéreit.

Ezek a szemek nemcsak világítanak, mint a világítótorony a sziklás és zátonyos tengeren, hanem megkezdett nehéz munkánk folytatására serkentenek és bizditanak és a jövőre teljes reménnyel és bizakodással töltenek el bennünket.

Und was die innere Stimme spricht, Das täuscht die hoffende Seele nicht. (Schiller). Koffler Mózes, Sighet.

Hirdessen a „Népünk“-ben

— **Az ausztráliai zsidóság is szenved a világkrízist.** Az általános világkrízistől Ausztrália sem mentesül. Az ottani hitközségében szaporodnak napmint nap a krízis momentumok. Amint a „The Jewish Guardian“ írja a Melbourne-i rabbi elhagyta állását és visszatért Londonba. Végkielégítésül 1100 fontot kapott (kb. 900.000 lei) melyet a templomra felvett kölcsönnel fedezték. Az Adelaide-i rabbinak sorsa még rosszabb. Hirsch Dávid azért hagyta ott helyét, mivel községe egyáltalán nem tudta fizetni. Brisbane-ben a hitközség redukálta a rabbi fizetését, — A cionista executive Ausztráliában félt attól, hogy a kríziskövetkeztében nem lesz elég eredményes a Sékelakció ezért levitte egyegy sékel árát 1 sillingre (40 lei) De amennyire szomorú a gazdasági krízisről szóló híradás, annyira megnyugtató, hogy az ottani cionisták továbbra is lelkesen és fáradhatatlanul dolgoznak a cionizmus érdekében.

— **Az angol kormánnyal tovább folynak a tárgyalások.** Az angol külügyi hivatal a következő hivatalos jelentést adta ki: „A kormány egyik albizottsága a Jewish Agency vezetésével tanácskozássra gyűlt. A legutolsó tanácskozások december 19-én folytak le a külügyminisztérium épületében. A tárgyalások még nem fejeződtek be, január elején folytatódni fognak.“ Ez a hivatalos jelentés körülbelül annyit jelent, hogy egyelőre nem jött létre közeledés és megértés a tárgyaló felek között. A helyzet egyelőre teljesen bizonytalan. A „Jewish Chronicle“ szerint az utolsó két hónapban Malcolm Mac Donald, a miniszterelnök fia figyelemre méltó szerepet játszott a Jewish Agency és a kormány közötti tárgyalásoknál. A fiatal Mac Donald nagy tisztelője és barátja dr. Weizmannak és nagyon jól van informálva a Palesztina-kérdés minden részletéről. Állítólag most egy tervezeten dolgozik, amely egyrészt a zsidó népet kielégitené, másrészt elejét venné Palesztinában minden megrázkódtatásnak. A fiatal Mac Donald, — írja a Jewish Chronicle — a miniszteri bizottság egyetlen használható tagja, de hogy elég erős lesz-e ahhoz, hogy apját, a miniszterelnököt, a cionizmus javára döntően befolyásolja, az kérdéses. A Jewish Chronicle egyébként, amelynek híradásai igen tendenciózusak, tudni véli, hogy a tárgyalások huzódására való tekintettel szóba került volna a cionista kongresszus elhalasztása is.

Férfi szövet

különlegességek

bámulatos olcsó

leszállított árakban

Engros

Endetail

Havas & Grünfeld

posztó áruházában

Kossuth ucca 8.

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szolidaritásáról kérjük meggyőződni.

— **Katonai chanukka ünnepély Londonban.** London (ITA) Az idei ünnepélyes katonai chanukka ünnepély, melyen az összes szolgálatot teljesítő katonák, matrózok és katonai ápolónők résztvettek a Hampstead zsinagógában zajlott le. Az ünnepi beszédet, a legmagasabb rangú zsidó katonai-káplán végezte, Rabbi Dayan M. Golopp.

— **Az amerikai zsidók sorsa rosszabbra fordult.** Amerikából dr. Bernard Kahn, a Joint jótékonyági intézmény berlini képviselője a napokban tért vissza és megdöbbentő adatokat mondott a sajtonak az amerikai zsidó viszonyokról. Az amerikai zsidók gazdasági helyzete — mondja Kahn — példátlan módon megromlott. A bankbukások egymásután teszik tönkre a zsidó kereskedőket és a Bank of United States csődje a szó szoros értelmében száz és száz ezer zsidó kisembert vitt pusztulásba. Ehhez járul a kereskedelem általános krízise: a zsidó boltok nagyrészt üresek. Mikor beléptem az East Endbe, a newyorki zsidók gettójába, megdöbbenne láttam, hogy több koldus nyüzsög az utcákon, mint Varsóban, vagy Lodzban. Ilyen körülmények közt érthető, hogy európai zsidók felségítésére szóló összegek egyre gyerebben folynak be. A zsidó bankok és hitelszövetkezetek hálózatát sürgősen le kellett építeni. Európában, az európai zsidó jóléti intézmények segítségét pedig teljesen meg kell szüntetnünk.

— **Áldott állapotban levő nők és ifjú anyák** a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatát által rendes gyomor- és bél működést érnek el. A modern nőgyógyászat főképviselei a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták. A Ferenc József keserűvíz gyógy-szertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Ingyen harisnya

LEITNERNÉL a

„Hófehérke” harisnyaházban

Sas palota Piața Unirei 4.

12 készpénzért vásárolt cikk összértékének $\frac{1}{12}$ rész arányában

Ugyanott **BIZALOM** könyvecskére is vásárolhat.

Szombaton csak este nyitva.

— **Trumpeldor ünnepély Szébenben.** (Tudósítónk jel.) A rövid idővel ezelőtt megalakult „Trumpeldor” egyesület agilis vezetősége december 28-án rendezte meg az első ünnepélyét, amelynek céljára a helyi zsidó elemi iskola bocsájtotta nagyertermét a vezetőség rendelkezésére. A megnyitót Hers Zoltán parancsnok tartotta néhány szóban, amely után a Brith-Trumpeldor énekelte az „Al mot Trupeldor”-t amit a közönség állva hallgatott végig. Ezután Rosenblum D. chávér ismertette a revizionizmus célját és munkásságát. Schneider H. a „Testvért” szavalt Szabolcsitól, amely számért a szavaló külön dicséretet érdemel. Ezután a „Hamavdil” egy megkapóan szép zsidó dal következett. Énekelte a Brith-Trumpeldor, szólóztott Neu Dániel. Weisz Irénke a „Furulya hangját” szavalt. „Mit dem Wanderstab” éneklte a Brith-Trumpeldor; szóló: Schneider Herman. Ezután ismét egy szavaltat következett: „Tel-Chajban meghalt egy ember” szavalt Hersch Zoltán. Majd bezáról Neu Dániel adott elő igen szellemes aktuális tréfákat. Az egyes számok között állandó rádió köz-

vetítés volt. A rendezőség különben kitünő bufférol is gondoskodott. A „Brith-Trumpeldor” ezen első ünnepélye igazán nívós volt.

— **Válopert indított felesége ellen, mert cionista lezárta a szavazott.** Varsói lapok különös esetről adnak hírt. Egy varsói chaszid Szimche Bunem csak a multkor nősült másodszer s egészen békésen élt a feleségével, amíg — a szemválasztásokat ki nem írták. A férj kapacitálta a feleségét, hogy szavazzon az Aguda jelöltjére, a cionista nő ellenkezőleg a férjét a cionista jelölt támogatására akarta rábeszélteni. A vitakozás állandó veszekedésé fajult. A választás előtti napon a férj ágyának esett s hogy felesége ne örüljön annak, hogy most szabadon elmehet szavazni, lezárta a ruháit. Az asszony azonban furfangos volt. Elkérte szomszédnője tolettjét s abban szavazott le. Mikor a férj ezt megtudta nagy haragra lobbant s amikor felgyógyult első útja a rabbinátushoz vezetett s bejelentette, hogy válni akar politizáló nejtől. A rabbi hiába csititgatták s igyekeztek jobb belátásra bírni, nem sikerült. A választási lista get levelet okozott.

— **Népszámlálás 3500 évvel ezelőtt.** Az első népszámlálás mintegy 3500 évvel ezelőtt történt a Szináj sivatagban amikor Mózes megszámlálta az Egyiptomból kivándorolt zsidó népet. Ez első népszámlálás szerint a 20 éven felüli férfiak száma 600000 volt és a számlálás úgy történt, hogy minden 20 éven felüli férfi félsékelt fizetett be és összeszámolva ezt 600000 félsékelt eredményezett. A második már precízebb és általánosabb népszámlálás mintegy 3000 évvel ezelőtt történt, amint ezt a királyok könyvének XXIV. fejezetében olvassuk: „A király (Dávid) így szólt Joábhhoz, legfőbb hadvezéréhez: Látogassd meg Dantól-Bérsebaig Izrael összes törzseit és számláld meg a népet, hogy meg tudjam népem számát. Joáb teljesítette királya parancsát és az egész ország bejárása után 9 hónap és 20 nap után visszatért Jeruzsálembe. Izrael törzsei közt 800000 erős, kardot forgató férfi és Juda törzséből 500000 harcos lett megszámlálva”. Mint látjuk, Dávid király hadserege bármelyik mostani nagyhatalom hadseregével vetélkedhetett volna.

Restaurant ארטה' כשר
Oradea, Zöldfa-u. 10. **GROSZ**
Timișoara, Lloyd-sor 8
Utazóknak 10% engedmény

Lord Reading estélye

Az angol zsidóság legkiemelkedőbb személyisége lord Reading volt indiai alkirály és neje csüörtök este fogadóestélyt tartottak Curzon Street-i palotájukban a Londonban időző diplomaták és maharadzsaik tiszteletére.

Valósággal mesebeli tündérvilág fogadta a lord Reading palotájába érkezőket. Színes szökök kutak lampionok százai, dusan terített asztalok várták a vendégeket. Nem kevesebb, mint kétezer angol kitünőség kereste fel az este az angol zsidó politikus palotáját.

Annak jellemzésül, hogy Angliában a kiemelkedő zsidó politikusok milyen társadalmi helyzetet foglalnak el, leközlünk néhány nevet azok közül, akik lord Reading estélyén megjelentek; a walesi herceg, a canterbury-i érsek, az angol miniszterelnök és leánya, a spanyol, a francia, az olasz, a belga, a svéd, az osztrák, az egyiptomi követek, az egyiptomi trónörökös, Allenby tábornagy és neje, az alvari maharadzsa, a drabhangai maharadzsa, a patailai maharadzsa, a porbandari maharadzsa...

Nyilatkozat

Közreadjuk a Keren Hayesod kuratórium nyilatkozatát azzal a megjegyzéssel, hogy a „Poalé Mizráchi és a cionista politika” c. cikk tartalmával lapunk nem azonosította magát. Leadtuk mint magánvéleményt, de szerkesztőségünk tudatában van azon nagy és fontos hivatással, melyet a zsidó országépítő munka szempontjából a Keren Hayesod betölt, (Szerk.)

A „Népjünk” 1930 december 26-iki 52-es számában Goldstein Móse aláírással „Poalé Mizráchi és a cionista politika” címen egy cikk jelent meg, mely alkalmas arra, hogy a mizrachisták között dezavualja a Keren Hayesod működését és téves beállításba állítsa a Keren Hayesodnak a Palesztina országépítés terén való elfoglaltság nélküli és mindig a követelmények alapján kifejtett ténykedését.

Szükségesnek tartjuk megállapítani, hogy:

a) Nem áll az, mintha a „Sejk Abrik” mizrachista kolónia részére megszavazott szubvenciót a „Jewish Agency” palesztinai vezetősége leépítette volna. Csupán az a határozat hozott egyebek között, hogy mindaddig, amíg a Jewish Agency vezetősége által tervbe vett többi kolonizáció meg nem kezdődik, addig a „Sejk Abrik” kolónia részére sem bocsáthatnak újabb összegeket, azonban „Sejk Abrik” földjét a Hapoél Hámizráchi kolonizálódó csoportja részére rezerválják. Ez a határozat megegyezik azokkal az ígérekkel, melyeket a Jewish Agency vezetősége a Hapoél Hámizráchinak annakidején el is fogadott.

b) Nem áll az, hogy a Poalé Mizráchi jeruzsálemi központja utasítani fogja összes országgrészi szerveit, hogy mindaddig amíg ezen ügy megoldást nem nyer, a Keren Hayesodnak ne dolgozzanak és a Keren Hayesodtól minden támogatást megvonjanak, — ellenben ép fordítva, az az igazság, mint azt a „Doar Hajom” 1930 november hó 28-án megjelent száma közli, — hogy a Poalé Mizráchi központja fel fogja szólítani a mizrachistákat, hogy Keren Hayesod hozzájárulásait egyenesen Sejk Abrik kolónia részére tegyék. Tehát igenis dolgoznak, sőt fokozottabban a Keren Hayesodért, hiszen adományaik direkt kolóniájuknak szólnak.

c) Nem áll az, hogy a Mizráchi nem fog részt venni ezek szerint a Keren Hayesod munkában. Ezzel szemben tény az, hogy Rav Fischmann, a jeruzsálemi Mizráchi központ vezetője ép most bocsátotta magát az angolországi Keren Hayesod akció rendelkezésére, amely akció lefolytatása alkalmából, a Mizráchi szervezet saját külön akciójának lefolytatását elhalasztotta.

Amint fentiekből kitűnik, a mizrachista tábor jeruzsálemi vezetősége tudatában van annak a fontos szerepnek, melyet a Keren Hayesod országépítés életében betölt. Veszélyes és felelőtlen játék tehát magukat mizrachistáknak valló, tehát az országépítés és annak intézményeit igénylők részéről a „Poalé Mizráchi és a cionista politika” című közleményhez hasonló cikkek kolportálása.

A Keren Hayesod országos kuratóriuma

Kölcsönöket

jelzálog vagy kézzizálog fedezet mellett előnyös feltételekkel nyújt és

Betéteket

kedvező kamatozással és felmondás nélkül elfogad

Banca Centrală SOC. ANON.

ORADEA, Astoria (Emke) palota

Rövid hírek

A litván kormány törvényjavaslatot dolgozott ki, mely szerint külföldiek és hazátlanok, nem kaphatnak iparjuttatást. A törvény egyenesen a zsidók ellen irányul.

A Népszövetségi Tanács a visszalépett Procopé finn külügyminiszter helyébe, a Palesztina bizottság elnökeként Marinkovitsot, a jugoszláv külügyminisztert nevezte ki.

December 26-án kezdődött a francia revizionisták konferenciája Párisban.

Mizrachisták!

Teljesítsétek kötelességeketek! Váltátok meg sékeleteket!

Rembrandnak híres képe „Egy rabbi fehér sapkával“, melyet 1910-ben Ambrose Monell 51500 dollárért vett meg, gazdát cserélt New-Yorkban és az érte kapott összeg 75000 dollár volt.

John D. Rockefeller, az amerikai milliárdos, újabban zsidó jótékonyági célra 110000 dollárt adományozott.

A „The Jewish Day“ című lap szerkesztője, dr. Samuel Margosches által összehívott new-yorki konferencián, melyen 400 delegátus vett részt, elhatározták, hogy a Keren Kajemeth-nek 50000 dollárt fognak összegyűjteni.

A „Hacefirah“ újból megjelenik. A Hacefirah címen már régebben megjelent híres héber napilap, melyet hosszú évek óta a zsidóság nagy vezére Nachum Sokolow szerkesztett, január 1-től kezdve újból megjelenik Varsóban. Szerkesztői lesznek dr. Heftman és Jakubovitz.

A new-yorki zsidó színházak újból megnyitottak. Amint a napilapok is közölték, a new-yorki zsidó színházakat bezárták, egy munkabér konfliktus miatt. December 22-én újból megnyitották kapukat. Itt említjük meg, hogy a híres „Habima“ héber társulat, Londonban kezdi meg a napokban vendégszolgálatát, melyet élénk érdeklődéssel vár a londoni zsidó publikum.

Jabotinszky 50 ik születésnapja alkalmából, a Tel-Chaj alap direktóriuma elhatározta, hogy a palesztinai zsidó repülőposta szövetségnek, egy öt eroplánból álló repülőosztágot ajándékozik, amely Jabotinszky nevével viselje. A repülőgépeket nagyjából palesztinai anyagból, a zsidó repülőszövetség tagjai s a haifai zsidó technikum tanítványai fogják építeni.

I-ső rendű

FALI TÉGLA ÉS CSERÉP

kapható saját igán hazaszállítva, heti vagy havi részletre is:

Wasserstrom Sándor

TÉGLA ÉS CSERÉPGYÁRÁBAN

Telep: { Str. Mineral 33 (közvetlen a csillagvárosi vám mellett)
Iroda: Színház-utca 4.

Ugyanott 2 szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségekkel ellátott beltelkes magánház, ugyancsak üzletház nagyraktárral, valamint háztelkek havi részletre adók.

KÖZGAZDASÁG

A zsidó szövetkezeti mozgalom

Irta: BLEYER ADOLF az oradeai Kishitelbank igazgatója.

Pontosan egy éve annak, hogy lapunk hasábjain beszámoltunk a zsidó szövetkezeti mozgalom megindításáról. Azóta egy év telt el és a már világszerte, de különösen a keleti zsidóság körében egyre nagyobb arányokat öltő mozgalom, szűkebb hazánkban, Erdélyben is mély gyökeret vert és rövid idő alatt az erdélyi zsidóság érdeklődésének homlokterébe került.

Egy komoly népi mozgalom alapjai csak tömegek lehetnek. A zsidó tömegek nagy része kisemberek, kiskereskedőkből és kisiparosokból, egyszóval kisexistenciából rekrutálódik. A zsidó szövetkezeti mozgalom célja éppen ezen eddig úgy politikailag, mint gazdaságilag teljesen elhanyagolt zsidó kisexistenciák gazdasági megszervezése és egybetömörítése. Egyre többen és többen látják be a gazdasági szervezkedés szükségességét és a zsidó szövetkezeti mozgalomba tömörült kisexistenciák napról-napra jobban átérzik az önsegélyezés elvének nagy fontosságát. Azon nagy harcban, melyben a kelet-európai zsidóság az ő gazdasági existenciájáért küzd, a szövetkezeti mozgalom nevelő hatásában megedződött gazdasági szervezetek, erős fegyverré váltak. Megállapíthatjuk azt, hogy a szövetkezeti gondolat, mely a „segíts magadon“ jelszóval indult el, ma már hatalmas zsidó tömegek mozgalmává nőtte ki magát és az egyre súlyosbodó gazdasági antiszemitizmussal szemben komoly védelmi eszközzé vált.

Világos, hogy mint minden népi mozgalomnak, úgy a zsidó kooperatív mozgalomnak is nehéz és göröngyös utakat kell végigjárnia. A szervezkedési hajlandóság soha sem volt zsidó tulajdonság, különösen gazdasági téren. Egyrészt a meg nem

értés, másrészt pedig a valódi helyzet fel nem ismerése, azonkívül pedig idegenkedés minden olyan szervezkedéssel szemben, mely nem karitatív, vagy politikai célkitűzésekkel hozható vonatkozásba, okozták azt, hogy szövetkezeti bankjaink kezdetben csak igen szerény eszközökkel kezdhették meg népnevelő munkájukat és feladataiknak nem képesek olyan mértékben eleget tenni, mint amilyen mértékben azt tőlük jogosan elvárhatnók. Szociális és népnevelő hivatásuknak igen szűk határok között tehetnek eleget és egy nagyobb vonalú gazdasági politika inaugurálására ma még nem képesek.

Legközelebbi számunkban részletesen foglalkozunk a szövetkezeti mozgalom mai állapotával.

Az angol tőke bevonul a Britania biztosító utján, a román pénzpiacra. Mar évekkel ezelőtt felmerült a terv, hogy az a hatalmas tőkefölösleg, mellyel a „Britania“ anyaintézetei, a Comercial Union és a The Excess Ltd. Assurance Comp, London rendelkeznek, expanzivitásában eléri a román pénzpiacot is. Akkoriban megkötötték a terv. Megkötötték a Bratianu Vintila féle merev elzárkózás, mely megállított minden tőkebeszívárgást, melyre az itteni gazdasági életnek már régóta oly szüksége van. Most azonban, az e tekintetben kedvezőbb atmoszféra folytán szó van újból arról, hogy a Britania sok millió angol fontot bocsájt megfelelő biztosíték és alacsony kamatláb mellett, az itteni leromlott gazdasági élet rendelkezésére. E nagy horderejű esemény, csak megfogja erősíteni azt a korlátlan bizalmat, melyet eddig is élvezett a Britania, a kontinens egyik legerősebb intézete Romániában, mint ahogy bizalomnak örvend az, egész Európában.

Zsidó kisebbségi minisztérium Lengyelországban

Varsóból jelentik: Itteni lapok jelentése szerint az új lengyel kormány, melynek élén Slavek ezredes áll, azzal a gondolattal foglalkozik, hogy a nemzeti kisebbségek számára külön államtitkárságot állítson fel. Az új államtitkárságot e híradások szerint vagy egy kormánypárti ukrán képviselővel, vagy pedig Askenázi Simon professzorral illetve Dr. Rosmarin cionista szajmképviselővel töltenék be.

Egyébként Lengyelországban és külföldi zsidó körökben is mind erősebb lesz a kívánság, hogy a Népszövetség vegye el Angliától a mandátumot, miután Anglia megszegte a szerződést és adja át olyan hatalomnak, melynek nincsenek arabjai s így becsületes palesztina-politikát folytathat. Minthogy Amerika aigha vállalná a mandátumot, legalkalmasabbnak Lengyelországot találják a mandátum gyakorlására, miután Lengyelország hol három millió zsidó él szívesen felépítene ki egy millió zsidót, sőt minden lehélő eszközzel támogatná a telepítést, s ezáltal hamarosan nemcsak többséget érnek el Palesztinában, hanem a lengyelországi zsidó gazdasági nyomor is

megoldást nyerne, melynek legfőbb oka a zsidó túlszűfoltáság.

Ez a kívánság azonban inkább utópisztikus természetű, mert Anglia sohasem fog lemondani a palesztinai mandátumról, amely indiai gyarmatainak a kulcsa.

„BRITANIA“

ANGOL-ROMÁN BIZTOSÍTÓ R.-T. BUCUREȘTI.

Alapítattott a Comercial Union Assurance Company Ltd. és a The Excess Insurance Company Ltd. biztosító társaságokkal, amelyek egyuttal a „Britania“ viszontbiztosítói és

55 milliárd Lei vagyonnal rendelkeznek. Kartellen kívül. Alapítva 1924. évben. Teljesen befizetett alaptőke 15.000.000 lei. Befegyvezve az ilfovai törvényeséknél 29/1924. szám alatt. Működése Romániában kihirdetést nyert a Monitorul Oficial 1924 márc. 9-i 53. számában.

A palesztinai héber sajtó Lord Melchet halálával, mint a zsidó Jisuvot ért súlyos csapással foglalkozik. Az elhunyt a kritikus pillanatokban — írják a lapok — zsidó önértéket és sok bátorságot tanusított. Egész Palesztina nagy gyászban van, az elhunyt zsidó főúr miatt.

Prof. Einstein elfogadta az oxfordi egyetlen meghívását egy előadás-sorozat megtartására. Einstein a nagy tudomány- és

Pilsudszky marsall, ki jelenleg Madeira szigetén tartózkodik, valószínűleg meglátogatja rövidesen Palesztinát.

Tizenhárom amerikai chaluc, kik Palesztinába indultak, megérkeztek Párisba.

Lukowe-ben meghalt a híres talmudtudós, rabbi Schmuél Schlomo Braun.

Az amsterdami szefard-zsidó hitközség

Gsödbement a Weisz és Herskovits cég!

Az ilyen feliratu cikkek rendszerint a közgazdasági rovatba szoktak kerülni és részvételi hangon írják róluk. Mi azonban e cég csödbemenetelén nem sajnálkozunk, hanem örvendünk. Tudniillik ezek társszerzők voltak. A Zsidó Híradó azaz „Tekió“ társszerkesztői, amint azt néhány héttel ezelőtt meg is írtuk. Olyan tehetséges embereknek kár volt ily hamar visszamenni cég-táblának, hiszen szellemességükben a híres francia Flers és Cailletet vigjátékírókat is lepipálták. Most megint megjelent ez a hírharsona, a beszercei Iroda magyarnyelvű sófárja, de most már Ullman Lajos jegyzi, mint szerkesztő. Mi hűze v'ége hű? Ahogy van 36-ik Ráczi cigány, úgy van 476-os számú Ullmann Lajos is. Hogy mennyi Ullmann unberufen?! Besztercén és Váradon főjegyző, főrabbi, fővagyonelosztó. Hogy megnyit kell szenvedni ennek a szegény zsidó népnek. De most már nemcsak a népet nem hagyják élni Ullmannék, most már a „Népünk“ lábikrájába is beleharapnak.

Lapunk főszerkesztőjét érte az a kétes szerencse hogy ebben a Sófárban cikket írt róla, valamelyik 879-ik számú Ullmann ivadék. Fáj nekik a központi iroda üzlet támadása. Hát igaza van, míg az egész világ sir, addig ők husvétii cukorral isszák a cikoriát és ebből 2 millió „legális“ jövedelmük van.

Nem óhajtunk újból reklámot csinálni ennek a nyilvánosság teljes kizárásával megjelenő sajtocsomagolóknak, csak azt kérjük, fel tud-e mutatni a történelem még egy hitközségi jegyzőt, ki nyugdíjat huz és ingyen lakást bitorol hitközségétől és fizetésképen folyton ellene áskálódik és tönkretételén dolgozik? Arról írjon talán a Zsidó Hírharsonában, hogy miről szóltak a jegyzőkönyvek, főjegyzőségének ideje alatt?! És írja meg azt is, hogy kik és mikor legalizálták a beszercei Hechsergyár mai vezetőségét? Tudjuk, hogy minden üzlet, de hogy a vallás szentségéből egy ilyen nem tiszta üzletet csináljanak, erre csak Önök képesek.

Csak Önök Ullmann dinasztia, mely épen eleget élőködött a zsidóság testén, már megeléghetnék ezt és mondják be a vizet, ahogy az a cég bement, a Weisz és Herskovits!

MOZI

Cinematografus FILMPALACE mozgó HETI MŰSORA:

Csütörtök: „Keresem a feleségem“ Zenélő, beszélő és táncosfilm! A főszerepben: Malek, Anita Page, William Haines, Lyonel Barrymore. Péntek: „Keresem a feleségem“ Pompás ötlek! Metro Goldwyn hangosfilm! Szombattól: „Csók“ Hangos filmkláger. A főszerepben: Gréta Garbo, Conrad Nagel. Jön a „Napcsókoltá leány“.

Teatrul HEYMAN szinkör HETI MŰSORA:

Csütörtökön utoljára: Rejtelmes sziget, Verne Gyula regénye filmen. Kedvezményes jegyek érvényesek. Péntek, szombat, vasárnap, hétfő: Szerelmi keringő, Liebeswäzler Willy Fritsch és Lilian Harvey együttes énekes, zenés, táncos operettfilmje. Kedvezményes jegyek nem érvényesek. Jön a Czigányherceg, John Barrymore egyetlen hangosfilmje. Maliné, vasárnap: A Spion, Gerda Maurus nagy filmje. Iskolai Alapítvány. Kelecsvári Központi Fővárosi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca

ZSIDÓ HUMOR

Szombati élvezet.

Azt mondja Kalmen egy barátjának: A legnagyobb élvezetem szombaton a délutáni alvás. Ez, kérde tőle, hiszen mindég azt hallottam tőled, hogy te szombaton nem alszol? — Igaz én nem alszom, de élvezet, hogy a feleségem alszik.

Tanulságok

Miért vigadunk és ujjongunk Lag-bemerkor, Rab Simon ben Jóchui halálának évfordulóján és miért gyászolunk meg böjtölünk Adar hó 7-én Mojse rabéni jáhrceitján?

A felelet kézenfekvő: Rabbi Simon ben Jóchui elérte élete célját. Az Istenben vetett hit és bizalom legmagasztosabb fokának elérése után szólította az Ur dicstényes trónusa elé, ahol makulátlan tisztaságban adta át lelkét. De Mose rabbénu nem érte el életének célját, mert lelkének tisztulása felett volt neki még egy magasztosabb életcélja, az Ereciszraélbe való bejutás.

Mi meg együtt gyászolunk vele.

Jiszocher chamor gorem... Miért hasonlítottak a Tan hordozói a szamárhoz?

Egy szegény embernek volt egy szamara, amidőn meghalt 3 fiára hagyta. A fiuk nem bírtak megosztzkodni a számaron, elhatározták, beosszák maguk között úgy, hogy minden nap egy másik testvér fogja a szamarat magához venni. Első nap az első testvér nem adott neki enni gondolván, hogy majd holnap ugyis a másik testvérnél lesz, majd fogja az etetni. Másnap a második testvér nem etette — mondván — hisz jól lakott biztosan tegnap. Harmadnap hivatkozással arra, hogy tegnap ugyis jólakott ismét nem kapott enni. Elképzelhetjük, hogy nem soká járt a szamar kézzel-kézre.

A monda szerint a Tan hordozói is a szamar szerepét töltik be a testvérek között...

A halálra ítélt tolvaj megszégyeníti bírót.

Egyszer egy szegény ember éhségből lopott. Akasztófára ítélik. Amint a vesztőhelyre viszik, nagyfontosan odaszól a főtisztnek, hogy ő csodaszert titkot ismer, hogy mily helyrehozhatatlan kár volna, ha ez a titok ő vele a sirba szállna, pedig ő hajlandó volna azt a király előtt föltárni: ha ő gránátalmának magvát elveti a földbe, annál a titoknál fogva, melyet atyja reá hagyott, arra képes, hogy éjszakán át a mag kikeljen, virágot gyümölcsöt teremjen. A tolvajt elhosszák a király elé. Másnap a király udvari kíséretével kimegy arra a helyre, ahol a tolvaj már rájuk vár. Ekkor a tolvaj lyukat váj a földbe, kezébe veszi a gránátalmagot, mondván: „Ezt a magot csak az dughatja a földbe, aki soha nem lopott, soha el nem vette a másét. Magam természetesen tolvaj létemre, nem dughatom be“. Ezzel a magot odanyújtja a vezirnek. A vezir összeborzad, azt dadogja, hogy fiatal korában ő egyszer megtartott olyasmit, ami nem volt az övé. Sorra került a kinstárnok. Ez is szabódik, mert hatalmas összegekkel lévén dolga, lehet, hogy többet, lehet, hogy kevesebbet tett a pénztárba. Végül a király is kénytelen megvallani, hogy ő megtartott nyakláncot, mely az atyjáé volt. Ekkor megszólalt a tolvaj: „Ti mindnyian hatalmas, gazdag emberek vagytok, nem vagytok semminek sem hijával, mégsem meritek ezt a próbavető magot a földbe dugni; én pedig, aki inségből csekélységet loptam, akasztófára kerüljek!“ A királynak tetszik a fortély, megkegyelmez neki.

RESTAURANT STERN
TIMISOARA Józsefváros,
Str. Vacarescu 34 (B é m - u c c a)

RESTAURANT STERN

Grünberger Hermann

A gyárvaros orth. hitközség schitejével ellátott egyetlen vendéglő
Timisoara, Fő-u. 31 sarok
Nyári szezon alatt Buziáson is.

Nyugodtan fog aludni, ha

EXPRESS POLOSKA irtót

használ. Kapható:
STERN S. ENDRE

Egy füveg
ára 15 Lei

CÉNÉL ORADEA, Zöldu. 10.
Telefon: 378.

Értesítés.

RESTAURANT STERN Timisoara Józsefváros,
Kossuth Lajos ucca 4 sz. I. emelet 5 ajtó alatt
megnyitottuk, izletes házikosztot adunk ugy
abonenseknek, mint házon kívül is. Nérsékel
árai! Utazóknak 10 százalék engedmény!
Bankettek és esküvők rendezését vállaljuk.

Művészi perzsaszőnyegek,
szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné
ORIENT Szövőművészeti Iskola
ORADEA, Strada Ep. Ciorogariu 17.

Vidéki rendelések utánvétellel
gyorsan és pontosan eszközöltetnek

RESTAURANT STERN ÉRTESEITÉS

A n. é. közönség figyelmét felhívom, hogy legprimább frissen olvasztott libaszir bőr és háj valamint elismert legkitünőbb fűsfölt húst nálam a leggondolhatóbb olcsó árban beszerezhető, míg az olcsó ár-hullámzás tart.

Ugyanott legprimább FRIEDMANN SAMU
liba toll és pehely kap- baronfi és zsirnagykeresk.
ható legolcsóbb árban. Oradea, Caza Voada 6.

Ingyen

szerelem

belső antennáját, ha

rádió gépeket

nálam vásárol!
Eldönys részletfizetés!

Nagy engedmény December és Januárban

RAJZ ANTAL

Str. Alexandri Teleki-u. 2. TELEFON 512.

Figyelem! A zárdá-uccai zsidó templommal szemben Schächter Abraham-féle zsidó könyvkereskedésben mindenféle imakönyvek, Machzor sib magyar és német fordítással, valamint új kiadású és antik könyvek,

TALESZEK

gyári áron, Mezize, Tefilin és más imaszerek engross és detail, legolcsóbban beszerezhetők

A világhírű ספר תורה-nak 200-at meghaladó halkatadlan, gyönyörű beszédei és mondásai egyedül nálam kaphatók jutányos árban.

SCHÄCHTER ABRAHAM, Oradea, Zárda-ucca

A legszebb Zománofényű
gallérokot

MEZIZE A
KLEIN GÖZMOSÓDA
Szent János ucca. 4.